

ความมหัศจรรย์ของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ณัฐพล ชันช้อย¹
พนิดา ชินสุพลา²
นิคม เจียรจินดา³

บทคัดย่อ

ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศต่อคนในประเทศจีน ขยายตัวถึง 31.3 เท่า ภายในเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีการขยายตัวของ GDP ที่แท้จริงระหว่าง ค.ศ. 1961 ถึง ค.ศ. 2016 เฉลี่ย ร้อยละ 8.26 โดยสูงสุดใน ค.ศ. 1970 ที่ร้อยละ 19.3 มาตรการทางด้านนโยบายสำคัญที่ทำให้เกิดความมหัศจรรย์ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ความทันสมัย 4 ประการ บทบาทของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การปรับโครงสร้างองค์กรและสถาบัน เขตเศรษฐกิจพิเศษ และการปฏิรูปในชนบท คาดว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเป็นประเทศรายได้ชั้นสูงภายในเวลาไม่เกิน ค.ศ. 2027

คำสำคัญ: ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ

¹รองศาสตราจารย์ (เศรษฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ที่อยู่: 1767 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ

e-mail: Khanthachai@gmail.com

²อาจารย์, สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2086 ถนน รามคำแหง แขวง ห้วยหมาก เขต บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

e-mail: panidachin@hotmail.com

³อาจารย์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่อยู่: 2086 ถนนราม คำแหง แขวงห้วยหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240.

e-mail: nik_3240@hotmail.com

Economic Development Miracle in the People's Republic of China

Nathabhol Khanthachai¹
Panida Chinsuvapala²
Nikom Jearrajinda³

Abstract

The past 3 decades have seen GDP per capita in the People's Republic of China rapidly rising about 31.3 times. GDP growth rates in real terms between 1961- 2016 averaged 8.26 percent, with the highest rate in 1970 of 19.3 percent. Important policy measures that drove the Chinese economy over the years included the political paradigm shift, four modernizations, roles of the government, national economic and social development plans, institutional and structural reorganization, special economic zones, and reform in the countryside. It is envisaged that the People's Republic of China would become High Income Country by no later than 2027.

Keywords: The People's Republic of China, Gross Domestic Product, economic development

¹Associate Professor (Economics) Graduate School, Kasem Bundit University
1767 Patanakarn Rd. Suan Luang, Bangkok, 10250
e-mail: Khanthachai@gmail.com

²Lecturer, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.
2086 Ramkhamhaeng Road, Hua Mak, Bangkok, Bangkok 10240
e-mail: panidachin@hotmail.com

³Lecturer, Public Administration and Business Administration
Ramkhamhaeng University. 2086 Huamark Districts, Bangkok Bangkok 10240
e-mail: nik_3240@hotmail.com

บทนำ

ใน ค.ศ. 1986 หรือ 30 ปีที่แล้ว ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อคน (GDP per capita) ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามราคาตลาดมีค่าประมาณ 282 เหรียญสหรัฐฯ ใน ค.ศ. 2017 มีค่าประมาณ 8,836 เหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 31.3 เท่า (World Bank, 2017) ธนาคารโลกจัดอันดับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน อยู่ในอันดับประเทศรายได้ปานกลางขั้นสูง(Upper-Middle Income Country) การประมาณการโดยเศรษฐกิจมิติโดย Rule of 72 (Hoover, 2012: 775) คาดว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเป็นประเทศรายได้ขั้นสูง(High Income Country) ภายในเวลาไม่เกิน ค.ศ. 2027 ถ้ารักษาระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ระดับร้อยละ 6 ต่อปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์เป้าหมายทางด้านนโยบาย (Policy objectives) และมาตรการทางด้านนโยบาย (Policy measures) ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศจีน ตั้งแต่ ค.ศ.1940-2017

2. สังเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาประเทศจีนตั้งแต่การปฏิรูประบบเศรษฐกิจในประเทศจีนใน ค.ศ. 1978-2017

3. ระบุปัญหาและความท้าทายการพัฒนาประเทศจีนในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) และการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ (Historical analysis) เป็นวิธีหลัก

สถานภาพของเศรษฐกิจประเทศจีนใน ค.ศ. 2017

ก่อนที่จะวิเคราะห์เป้าหมายและมาตรการทางด้านนโยบายของการพัฒนาประเทศจีน ซึ่งดำเนินการมาตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบเศรษฐกิจใน ค.ศ. 1978 จนถึง ค.ศ. 2017 และเพื่อให้เห็นว่ามีปัจจัยเกิดขึ้นจริงในการพัฒนาประเทศจีน จึงเป็นการสมควรที่จะพิจารณาสถานภาพปัจจุบันของเศรษฐกิจประเทศจีนเป็นข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

ตารางที่ 1 นำเสนอดัชนีเศรษฐกิจมหภาคของประเทศจีนใน ค.ศ.2017

ตารางที่ 1 ลักษณะสำคัญของเศรษฐกิจประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนใน ค.ศ.2017

สกุลเงิน	เหรินมินบี หยวน (Renminbi Yuan, CNY = 0.15 USD)
ปีงบประมาณ	ปีตามปฏิทิน (Calendar year)
องค์การการค้า	องค์การการค้าโลก (WTO), เอเปค (APEC), G-20 และอื่น ๆ
GDP	\$ 12,361.7 พันล้าน (ราคาตลาด 2017 ,ประมาณการ) \$ 23,066.1 พันล้าน (ราคาอำนาจซื้อ 2017,ประมาณการ)
อันดับGDPของโลก	2(ราคาตลาด), 1 (ราคาอำนาจซื้อ 2017,ประมาณการ)

อัตราการขยายตัวของ GDP	6.2% (2017,ประมาณการ)
GDP เฉลี่ยต่อหัว	\$ 8,928.7 (ราคาตลาด 2017,ประมาณการ) \$16,660.2 (ราคาอำนาจซื้อ 2017,ประมาณการ)
อันดับของ GDP เฉลี่ยต่อหัว ของโลก	71 (ราคาตลาด 2017), 78 (ราคาอำนาจซื้อ 2017)
เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ GDP ตามภาคการผลิต	\$ 3032.6 พันล้าน (2016) การเกษตร : 8.6%, อุตสาหกรรม 40.7% , บริการ 50.7% (2016,ประมาณการ)
อัตราเงินเฟ้อ	2.3 % (2017,ประมาณการ)
ประชากรที่อยู่ใต้ขีดความยากจนสัมประสิทธิ์จีนิ (การกระจายรายได้)	11.1% ต่ำกว่า \$3.10/วัน (2013) 46.2 % (2015)
ดัชนีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	0.738, อันดับที่ 90 (2015)
กำลังแรงงาน	803.6 ล้าน, อันดับที่ 1 (2017)
กำลังแรงงานจำแนกตามอาชีพ	เกษตรกรรม : 29.5% , อุตสาหกรรม : 29.9% บริการ40.6% (2014)
การว่างงาน	4.17% (2017)
เงินเดือนเฉลี่ย	7,665 หยวน หรือ \$1,111 (2017)
ความสะดวกในทางธุรกิจ	อันดับที่ 78 (2017)
มูลค่าการส่งออกสินค้าส่งออก	\$2.09 หมื่นล้าน (2016) ผลิตภัณฑ์เกษตร 3.2% เชื้อเพลิง และเหมืองแร่ 2.4% อุตสาหกรรม 94.3% อื่น ๆ 0.1%
ประเทศของสินค้าส่งออก	สหรัฐอเมริกา 18.3% สหภาพยุโรป16.1% ฮ่องกง 13.8% ญี่ปุ่น 6.1% เกาหลีใต้ 4.5% อื่น ๆ 41.2 %
มูลค่าสินค้านำเข้า	\$ 1.58 หมื่นล้าน (2016)

สินค้านำเข้าสำคัญ	ผลิตภัณฑ์เกษตร 9.5% เชื้อเพลิงและแร่ธาตุ 21.3% ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 64.4% อื่น ๆ 4.8%
ประเทศของสินค้า นำเข้า	สหภาพยุโรป 13.1% เกาหลีใต้ 10% ญี่ปุ่น 9.2% ไต้หวัน 8.8% สหรัฐฯ 8.5% อื่น ๆ 50.4%
การลงทุนจากต่างประเทศ	\$1.3 หมื่นล้าน (2012)
หนี้ต่างประเทศ	\$1.42 หมื่นล้าน (2017)
หนี้สาธารณะ	16% ของ GDP (2016)
รายได้ของรัฐบาล	\$2.3 หมื่นล้าน (2016)
รายจ่ายของรัฐบาล	\$2.7 หมื่นล้าน (2016)
เงินสำรองต่างประเทศ	\$3.0 หมื่นล้าน (เม.ย. 2017)

(IMF, 2016; Wikipedia, 2017)

ใน ค.ศ. 2017 มูลค่าตามราคาตลาดของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ หรือ GDP ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China) เท่ากับ 12.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือ 23.1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ตามราคาอำนาจซื้อเท่ากัน (Purchasing Power Parity, PPP) จัดเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสหรัฐอเมริกาตามราคาตลาด หรือเป็นอันดับหนึ่งของโลกเมื่อประเมินจากมูลค่าของ GDP ตามราคาอำนาจซื้อ โดยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจหรือ GDP เท่ากับร้อยละ 6.2 GDP

เฉลี่ยต่อหัวของประชากรต่อปีในปี 2017 ตามราคาตลาดเท่ากับ 8,928.7 เหรียญสหรัฐฯ จัดเป็นประเทศรายได้ปานกลางขั้นสูง (4,126-12,735 เหรียญสหรัฐฯ) อัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 1 ของ 2017 เท่ากับร้อยละ 4.17 และรายได้เงินเดือนเฉลี่ยของประชากรเท่ากับ 7,665 หยวน หรือ 1,111 เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือน การค้าต่างประเทศเกินดุลเท่ากับ 0.51 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2016 ทำให้เงินสำรองต่างประเทศอยู่ในระดับสูง 3.0 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ (เม.ย. 2017)

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

เหตุการณ์สำคัญในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดตามระยะเวลาได้ดังนี้ (Wikipedia, 2017)

1949-52	ยุคฟื้นฟูจากสงครามเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นสู่อำนาจ
1953-57	แผนพัฒนาประเทศ 5 ปี แผนที่ 1
1958-60	การพัฒนาแบบก้าวกระโดดไปข้างหน้า
1961-65	การปรับตัวและการฟื้นฟู
1966-76	การปฏิวัติทางวัฒนธรรม
1976-78	ช่วงเวลาต่อเนื่องหลังยุค Mao Zedong
1978	เริ่มการปฏิรูประบบเศรษฐกิจ
1979-81	การปรับตัวของระบบเศรษฐกิจ
1982	การปฏิรูปและการเปิดประเทศ
1990 – 2000	ระบบเศรษฐกิจกลไกตลาดแบบสังคมนิยม
2000 – ปัจจุบัน	

แนวความคิดและการดำเนินการพัฒนาประเทศ

ประวัติศาสตร์ประเทศจีน (Wikipedia, 2012) อาจนับถอยหลังไปได้เป็นเวลาประมาณ 4000 ปี ในระบบการปกครองแบบศักดินา (Feudal system) โดยจักรพรรดิเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด เมื่อระบบศักดินาล่มสลายไปใน ค.ศ. 1911 ประเทศจีนต้องเผชิญกับความไร้เสถียรภาพทางการเมืองเป็นเวลาหลายทศวรรษ จนถึง ค.ศ. 1949 โดยการปกครองของพรรคชาตินิยม (Nationalist Party) ซึ่งมีความขัดแย้งกับขุนนางจักรวรรดินิยม (Imperialist warlords) คอมมิวนิสต์ (Communists) และญี่ปุ่น โดยพรรคชาตินิยมต้องการสร้างชาติโดยอาศัยค่านิยมโบราณและการบริหารแบบขงจื้อ (Confucian administration) แต่ต้องพ่ายแพ้ในปี ค.ศ. 1949 แก่พรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งมี Moa Zedong เป็นผู้นำและต้องการปฏิวัติประเทศทั้ง

ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ในแนวทางของ Karl Marx อย่างไรก็ตามการปฏิวัติประเทศจีนดังกล่าวของ Moa Zedong กลับทำให้ประเทศจีนตกอยู่ในภาวะยุ่งเหยิง ไร้เสถียรภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการปฏิวัติทางวัฒนธรรม (Cultural revolution) และความทุกข์ยากของประชาชนเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งปลายทศวรรษ 1970's ภายใต้การนำของ Deng Xiaoping ทำให้ประเทศจีนมีการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคมให้ทันสมัยตามแนวทางตะวันตก โดยใช้กลไกตลาด แต่ยังคงรักษาระบบสังคมนิยมเดิมไว้ หรือ ระบอบ 1 ประเทศ 2 ระบบ (One nation – two systems) กล่าวคือในประเทศจีน บางส่วนของประเทศยังคงเป็นระบบสังคมนิยม แต่บางส่วนเป็นระบบกลไกตลาด (Market system)

ความทันสมัย 4 ประการ (Four Modernizations)

ภายหลังอสังกรรมของ Moa Zedong ใน ค.ศ.1976 Deng Xiaoping มีอำนาจเป็นผู้นำในพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party, CCP) และได้้นำแนวคิดความทันสมัย 4 ประการ (The Four Modernizations) ซึ่งริเริ่มไว้แต่แรกโดย Zhou Enlai ในค.ศ.1975 โดย Deng Xiaoping ได้พัฒนาแนวคิดด้วยการจัดทำเป็นเอกสารตีพิมพ์เผยแพร่ในเวลาต่อมา ใน ค.ศ. 1977 Deng Xiaoping นำเสนอแนวความคิดในที่ประชุมพรรคครั้งที่11 (The Eleventh Party Congress) สำหรับประเทศจีนโดยเน้นเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย 4 ด้าน ได้แก่

ด้านการเกษตร (Agriculture) ด้านอุตสาหกรรม (Industry) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology) และด้านการป้องกันประเทศ (National Defense)

บทบาทของรัฐบาล

ในระยะเริ่มแรกของแผนพัฒนาประเทศ 10 ปี ในการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย 4 ด้านทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความขาดแคลนอย่างยิ่งในประเทศจีน ประมาณการตามต้องการเงินทุนระหว่างประเทศประมาณ 350-630 พันล้านเหรียญสหรัฐตามราคาในปี 1978 สำหรับการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายต่างๆในแผน 10 ปี แหล่งรายได้ส่วนใหญ่ของรัฐบาล มาจากการรับซื้อผลิตผลทางการเกษตรจากชาวนาในราคาต่ำ และนำมาขายในราคาสูง ซึ่งยังมีรายได้ไม่เพียงพอกับความต้องการเงินทุนสำหรับแผนพัฒนาประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการสร้างโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อชักนำนักท่องเที่ยว

โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีนโพ้นทะเล (Overseas Chinese)

เพื่อระดมทุนสำหรับการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจีนใช้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศอีกด้วย นักลงทุนจากเยอรมันและญี่ปุ่น เป็นกลุ่มนักลงทุนหลักสำคัญแรกๆที่เข้ามาลงทุนในประเทศจีน

แหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาประเทศที่สำคัญอีกแหล่งคือเงินกู้จากต่างประเทศ (Foreign loans) รัฐบาลจีนดำเนินการกู้เงินจากกลุ่มธนาคารของสหราชอาณาจักร (A Consortium of British Banks) จำนวน 12 พันล้านเหรียญสหรัฐในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1978 และในกลางเดือนเมษายนปีต่อมา รัฐบาลจีนเสนอกู้เงินจากต่างประเทศอีกจำนวน 10 พันล้านเหรียญสหรัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(National Economic and Social Development Plans)

รัฐบาลแห่งชาติของประเทศจีนใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยการใช้แผนพัฒนาประเทศ โดยแผนพัฒนาประเทศส่วนใหญ่เป็นแผนระยะ 5 ปี

ในระยะแรก ๆ ของความพยายามในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ Deng Xiaoping อยู่ในฐานะผู้นำที่มีอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (CCP) หลังอสังกรรมของ Moa Zedong ใน ค.ศ. 1976 เน้นการพัฒนาที่สำคัญ 4 ด้าน หรือ 4 ทันสมัย (The Four Modernizations) นายHua Guafeng ประธานพรรคคอมมิวนิสต์จีนสนองนโยบายดังกล่าวโดยเสนอแผน/โครงการพัฒนาประเทศในสาขาต่างๆ ซึ่งเน้นเรื่องที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการ

พัฒนาประเทศในระยะ 10 ปี (1976-1985) ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเน้นทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แผนพัฒนาประเทศ 10 ปี ระยะแรกต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดแคลนเงินทุน แรงงานฝีมือ และประสิทธิภาพในการผลิต จากการขาดการเตรียมการที่ดี ในเดือนมิถุนายน 1979 ประธาน Hua Guofeng จึงประกาศให้มีการปรับแผน โดยเปลี่ยนจุดเน้นของแผนอุตสาหกรรมหนัก ไปสู่ เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเบา โดยให้มีการลงทุนในภาคเกษตรสูงขึ้นกว่าเดิม ลดเป้าหมายการผลิตอุตสาหกรรมหนัก เช่น การผลิตเหล็กกล้า จาก 60 ล้านตันเหลือ 45 ล้านตัน เป็นต้น

แผนพัฒนาประเทศจีนฉบับที่ 12 เรียกว่า แผน 5 ปี สำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระหว่าง ค.ศ. 2011-2015 (The Five - Year Plan for National Economic and Social Development, 2011 -2015) เป้าหมายสำคัญของแผนได้แก่ การเปลี่ยนจากยุทธศาสตร์เน้นการส่งออกเป็นการเพิ่มการบริโภคภายในประเทศ การสร้างระบบเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Economy)(CCICED,2011) และการพัฒนาอุตสาหกรรมจาก Made in China เป็น Innovated in China โดยระบุอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ 7 อุตสาหกรรม ที่ต้องการเป็นผู้นำของโลก ภายใน ค.ศ. 2030 ได้แก่ (1) การประหยัดพลังงานและการป้องกันสิ่งแวดล้อม (2) เทคโนโลยีสารสนเทศยุคใหม่ (3) เทคโนโลยีชีวภาพ (4) เครื่องมือในภาคการผลิตที่มีคุณภาพสูง (High-end equipment manufacturing) (5)พลังงานใหม่ (เช่น

เทคโนโลยีพลังงานทางเลือกและพลังงานที่นำกลับมาใช้ได้ใหม่) (6) วัสดุใหม่ และ(7) ยานพาหนะที่ใช้พลังงานยุคใหม่

รายงานจากสื่อมวลชนระบุว่า จีนจะใช้งบประมาณถึง 10 หมื่นล้านหยวน (1.5 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ) เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมทั้ง 7 นี้ในระยะเวลา 5 ปี ในแผนที่ 12 ดังกล่าว(The Economist, 2017)

การปรับโครงสร้างองค์กรและสถาบัน (Institutional and Structural Reorganization)

ในทัศนะของ Deng Xiaoping เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างและสถาบันทางสังคม-การเมือง-เศรษฐกิจ จากระบบสังคมนิยมไปสู่ระบบหนึ่งประเทศ สองระบบดังกล่าวแล้วนั้น Deng Xiaoping เห็นว่า “ไม่ว่าแมวสีอะไร สิ่งที่สำคัญก็คือขอให้แมวมีความสามารถจับหนูได้” (No matter the colour the cat is, what really matters is if it is able to catch a mouse)

การปรับโครงสร้างและสถาบันทางสังคมการเมืองและเศรษฐกิจของจีน ภายหลังจากสังคมนิยมของ Moa Zedong เป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ภายใต้การดำเนินการอย่างระมัดระวังของรัฐ ด้วยแนวความคิดหนึ่งประเทศสองระบบ รัฐจึงเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ (State Owned – Enterprises, SOE's) ที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก การประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างน่าชื่นชมของจีน จึงอาจกล่าวได้ว่า จีนเป็นตัวอย่างของ “ทุนนิยมรัฐ (State Capitalism)” ในปัจจุบันซึ่งได้เป็นตัวแบบการพัฒนาประเทศ

ของประเทศกำลังพัฒนาที่เคยเป็นประเทศสังคมนิยมมาก่อน เช่น เวียดนาม เป็นต้น

ในทศวรรษ 1980's พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน ลดความเข้มงวดกวดขันในการควบคุมประชาชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองลง ชุมชนชนบท (Communes) และสถานประกอบการได้รับอนุญาตให้นำผลผลิตที่ได้เกินกว่าจำนวนโควต้าที่กำหนดให้ทำการผลิตโดยรัฐบาล ออกมาขายได้ในราคาสูงกว่าราคาที่รัฐกำหนด คนงานได้รับอนุญาตให้มีเสรีในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ (Welfare) ของตนเอง สถานประกอบการได้รับอนุญาตให้กู้ยืมเงินทุน และสามารถร่วมลงทุนได้กับผู้ร่วมทุนชาวต่างประเทศ (Foreign joint-venture partners) ในเขตพิเศษทางเศรษฐกิจ (Special Economic Zones)

การผ่อนคลายการควบคุมการเคลื่อนย้ายของแรงงานภายในประเทศจีนทำให้การย้ายถิ่นภายในประเทศเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ และมีผลทำให้ตัวเลขการว่างงาน ปรากฏเป็นปัญหาเด่นชัดขึ้น ในระบบการเมืองการปกครองเดิมของพรรคคอมมิวนิสต์ เมื่อมีแรงงานส่วนเกินเกิดอยู่ในเมืองใหญ่ แรงงานส่วนเกินเหล่านี้จะถูกบังคับให้คืนถิ่นกลับไปอยู่ในชนบท และทำงานภาคการเกษตรของคอมมูน ซึ่งอาจเป็นการแก้ปัญหาการว่างงานอย่างเปิดเผย (Overt unemployment) แต่ทำให้แรงงานทำงานที่ไม่มีผลิตภาพ (Unproductive) หรือทำงานต่ำกว่าผลิตภาพ (Underproductive) และเป็นการปิดบังซ่อนเร้นปัญหาการว่างงาน

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones, SEZ's)

ยุทธศาสตร์ (Strategy) ที่สำคัญประการหนึ่งของแนวความคิดหนึ่งประเทศ 2 ระบบ (One Nation, Two Systems) ของ Deng Xiaoping ตั้งแต่ ค.ศ. 1980 คือ ยุทธศาสตร์เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones) โดยในเดือนสิงหาคม 1980 สภาประชาชนแห่งชาติ (The National People's Congress, NPC) มีมติผ่าน “ระเบียบว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งจังหวัดกวางตง (Regulations for Special Economic Zone of Guangdong Province) และกำหนดอย่างเป็นทางการให้ส่วนหนึ่งของ Shenzhen เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ Shenzhen หรือ Shenzhen Special Economic Zone (SEZ)

นอกจากนั้นรัฐบาลจีนได้จัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone) 15 แห่ง, เขตพัฒนาทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจระดับรัฐ 32 แห่ง เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใหม่ขั้นสูง (New and High - Tech Industrial Development zones) จำนวน 53 แห่ง

นโยบายเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1. สิ่งจูงใจพิเศษทางภาษีสำหรับการลงทุนใน SEZ's
2. เสรีภาพพิเศษด้านกิจกรรมทางการค้า
3. ลักษณะพิเศษ 4 ประการทางเศรษฐกิจ ได้แก่
 - 3.1 การก่อสร้างซึ่งใช้ทุนส่วนใหญ่จากต่างประเทศ
 - 3.2 รูปแบบเบื้องต้นทางเศรษฐกิจ คือ การร่วมลงทุนและหุ้นส่วนระหว่างจีน-นักลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งสถานประกอบการโดยต่างประเทศเป็นเจ้าของทั้งหมด
 - 3.3 ผลิตเพื่อส่งออกเป็นส่วนใหญ่

3.4 กิจกรรมทางเศรษฐกิจขับเคลื่อนเบื้องต้นโดยพลังกลไกตลาด

SEZ's กำหนดไว้เป็นส่วนแยกจากการวางแผนพัฒนาประเทศ และอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่รัฐระดับจังหวัด โดยสภาและรัฐบาลท้องถิ่นของ SEZ's มีอำนาจตามกฎหมาย(Wikipedia,2012)

การปฏิรูปในชนบท (Reform in the Countryside)

ประเทศจีนก่อนการปฏิรูปโดย Deng Xiaoping ส่วนใหญ่ของประชากรจีนเป็นชาวนายากจน (Peasantry) ทำการเกษตรเพื่อการยังชีพและการจัดรูปองค์กรในรูปแบบชุมชน (Communes) หน่วยงานทำงาน (Work Brigades) และกลุ่มการผลิต (Production Teams) รัฐบาลรับซื้อผลิตผลทางการเกษตรในราคาต่ำที่ไม่คุ้มค่าต้นทุนการผลิต และกำหนดปริมาณเพดานผลผลิตธัญพืชที่ชาวนาผู้ผลิตสามารถเก็บไว้เพื่อการบริโภค Deng Xiaoping ทำการเปลี่ยนแปลงระเบียบและกฎเกณฑ์นี้ทั้งหมดโดยการอนุญาตให้ชาวนาทำการผลิตของตนเองและขายผลผลิตส่วนที่เหลือจากขายให้แก่รัฐและผลผลิตพืชเกษตรอื่นๆในตลาดที่เปิดเสรี (Free markets) ราคาที่รับซื้อโดยรัฐบาลถูกปรับราคาให้สูงขึ้นและราคาของสินค้าเกษตรหลายชนิดกำหนดโดยกลไกตลาด

อุตสาหกรรมในชนบทและการปฏิรูปการประกอบการ (Rural Industrialisation and Enterprise Reform)

จากผลสำเร็จในการปฏิรูปภาคชนบทดังกล่าวแล้ว การปฏิรูปจึงขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

ก่อน ค.ศ. 1978 การประกอบการ (Enterprises) เกือบทั้งหมดอยู่ในรูปแบบที่รัฐเป็นเจ้าของกิจการในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยในแต่ละสาขาของกิจการ จะมีรัฐวิสาหกิจ (State - Owned Enterprises, SOE's) เป็นผู้ควบคุมกิจการสูงสุดและกำกับดูแลโดยรัฐบาลแห่งชาติ ในระดับต่ำลงมาในแต่ละสาขากิจการประกอบด้วยสถานประกอบการซึ่งกำกับดูแลโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด (Provincial) เทศบาล (Municipal)และท้องถิ่น (County) ตามลำดับ สถานประกอบการเอกชน (Private enterprises) หรือร้านค้าซึ่งครอบครัวเป็นเจ้าของและดำเนินการ (Family-run shops) เริ่มได้รับอนุญาตให้มีการดำเนินการ เมื่อ ค.ศ. 1978 แต่จำกัดให้มีลูกจ้างได้ไม่เกินเจ็ดคน

การพัฒนาประเทศตั้งแต่ ค.ศ. 1990-ปัจจุบัน

ในช่วงค.ศ.1990-2000 ประเทศจีนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูง โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 9.5ต่อปี และมีการสะสมเงินตราสำรองต่างประเทศจำนวนมหาศาล แต่อย่างไรก็ดี ก็ยังคงมีปัญหากจากรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ ที่มีหนี้เสีย (Bad loan) จำนวนมหาศาล และการปลดพนักงานจำนวนมาก จากความพยายามปรับโครงสร้างรัฐวิสาหกิจใน ค.ศ.1997 ประธานาธิบดี Jiang Zemin ประกาศแผนการขาย การควบรวม (Merge) หรือปิดกิจการรัฐวิสาหกิจหลายแห่ง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มจำนวนสถานประกอบการที่รัฐมิได้เป็นเจ้าของ (Privatization) ใน ค.ศ. 2000 จีนประสบความสำเร็จในการทำรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่ให้มีผลกำไรภายในเวลา 3 ปี

ในเดือนตุลาคม 2003 ประกาศการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญหลายประการ

ประการสำคัญได้แก่การให้มีการรับประกันต่อ การคุ้มครองสิทธิเหนือทรัพย์สินของเอกชน (Private property rights) นโยบายของรัฐบาล ทางด้านเศรษฐกิจในการลดการว่างงาน(ซึ่งอยู่ ระหว่างร้อยละ 8-10ในเขตเมืองใหญ่) การปรับ สมดุลย์การกระจายรายได้ระหว่างเมืองและ ชนบท และรักษาระดับการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจโดยพยายามปกป้องคุ้มครอง สิ่งแวดล้อมและปรับปรุงความเสมอภาคทาง สังคม (Social equity) การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากสภาประชาชน แห่งชาติ (The National People's Congress) ในที่ประชุมเดือนธันวาคม 2004

ระหว่าง ค.ศ. 1990-2004 อัตราการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ในระหว่างวิกฤตทางการเงินของโลก ค.ศ. 2008-2009 ประเทศจีนปรับตัวโดยมีการเพิ่ม อุปทานด้านที่อยู่อาศัยที่คนทั่วไปสามารถ รับประทานได้ ผ่อนคลายความเข้มงวดของสินเชื่อที่ อยู่อาศัยและสถานประกอบการขนาดเล็กและ ขนาดกลาง (SME's) ลดอัตราภาษีแก้อสังหาริมทรัพย์และสินค้า เพิ่มการลงทุนของรัฐ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ปลายปี 2009 เศรษฐกิจจีนฟื้นตัว การค้าระหว่างประเทศใน ค.ศ. 2010 สูงกว่า 2.97 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ทำให้ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้า ระหว่างประเทศสูงเป็นอันดับสองของโลกรอง จากสหรัฐฯ ผลผลิตมวลรวมของจีน (GDP) ใน ค.ศ. 2010 มีมูลค่า 5.87 หมื่นล้านเหรียญ สหรัฐฯมากกว่าญี่ปุ่นซึ่งประมาณ 5.47 หมื่นล้าน เหรียญสหรัฐฯ โดยระบบเศรษฐกิจจีนมีขนาด ใหญ่เป็นอันดับสองรองจากสหรัฐฯ และคาดว่า จีนอาจเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจใหญ่เป็น อันดับหนึ่งของโลกในอนาคต

ระบบการเงินและการธนาคาร (Financial and Banking System)

สกุลเงินของประเทศจีน คือเงินสกุล Renminbi (เงินของประชาชน หรือ People's currency) มีหน่วยเป็น หยวน (Yuan) แต่ละ หยวนแบ่งเป็นหน่วยย่อย เป็น 10 jiao หรือ 100 fen ธนาคารกลางแห่งประเทศจีน (People's Bank of China) เป็นผู้ออกเงินสกุล Renminbi ของจีนในสัญลักษณ์ของสกุลเงิน RMB หรือ CNY ระบบอัตราแลกเปลี่ยน เป็นแบบ การลอยตัวแบบมีการจัดการ (Managed Floating Exchange Rate System) ปรับตามมูลค่า ของดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเงิน RMB หรือ CNY มี อัตราแลกเปลี่ยนต่ำกว่าค่าจริงของเงิน RMB ประมาณร้อยละ 30-40 (อัตราแลกเปลี่ยน เมื่อ 31 ก.ค.2008 คือ US\$ 1.0 = RMB 6.846)

สถาบันการเงินส่วนใหญ่ (ประมาณร้อย ละ98) ในประเทศจีน รัฐบาลจีนเป็นเจ้าของและ ผู้ดำเนินกิจการ กลไกทางการเงินการธนาคารที่ สำคัญได้แก่ธนาคารแห่งประเทศจีน (The People's Bank of China, PBC) และ กระทรวงการคลัง (The Ministry of Finance) โดยทั้งสองสถาบันอยู่ภายใต้การควบคุมของสภา แห่งรัฐ(State Council) PBC ทำหน้าที่ในการ ออกธนบัตรและเงินตรา ควบคุมการหมุนเวียน ของเงิน การใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐบาล และบริการระบบบัญชี รายรับรายจ่ายของ องค์กรต่าง ๆ ของรัฐบาล ทำให้มีบทบาทสำคัญ ต่อแผนเศรษฐกิจของรัฐบาล รวมทั้งทำหน้าที่ รับผิดชอบด้านการค้าระหว่างประเทศและธุรกิจ ไร้พรมแดน ธนาคารแห่งประเทศจีน (The Bank of China, BOC) ซึ่งมีสาขาในต่างประเทศหลาย แห่ง ทำหน้าที่จัดการเกี่ยวกับการโอนเงิน

(Remittances) กลับประเทศของชาวจีนโพ้นทะเล สถาบันทางการเงิน-การธนาคารที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ ธนาคารการเกษตรแห่งประเทศจีน (The Agricultural Bank of China, ABC) สำหรับกิจกรรมต่างๆในสาขาเกษตรกรรม ธนาคารการก่อสร้างแห่งประเทศจีน (The China Construction Bank, CCB) จัดหาและจัดสรรเงินทุนเพื่อการลงทุนแก่อุตสาหกรรมและการก่อสร้างสถานประกอบการและธนาคารพาณิชย์และอุตสาหกรรมแห่งประเทศจีน (The Industrial and Commercial Bank of China, ICBC) ทำหน้าที่ทางด้านธุรกรรมทางพาณิชย์และการออมทรัพย์สำหรับประชาชน เป็นต้น ในทางปฏิบัติ ร้อยละ 75 ของเงินกู้จากธนาคารของรัฐ เป็นเงินกู้แก่รัฐวิสาหกิจ(SOE's) ใน ค.ศ. 2011 เงินกู้จำนวนประมาณ RMB 14 หมื่นล้าน เป็นเงินกู้ให้แก่รัฐบาลท้องถิ่น โดยที่เงินจำนวนมหาศาลจำนวนหนึ่งเป็นเงินประเภทไม่ก่อให้เกิดผล (Nonperforming Loan , NPL) ในการพัฒนาประเทศจีนกู้เงินจากธนาคารโลกและเงินกู้จากโครงการหลายโครงการจากสหประชาชาติ รวมทั้งจากต่างประเทศ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากญี่ปุ่น) และบางส่วนจากธนาคารพาณิชย์

ระหว่าง 1950's ถึง 1980's รายได้ของรัฐบาลกลางมาจากกำไรจากรัฐวิสาหกิจ รายได้ของรัฐบาลบางส่วนมาจากภาษีซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษีจากภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีแนวโน้มว่ารายได้ส่วนใหญ่ของรัฐมาจากภาษี โดยมีการปฏิรูประบบภาษีให้มีแบบแผนในต้น 1990's และมีการนำระบบภาษีรายได้ส่วน

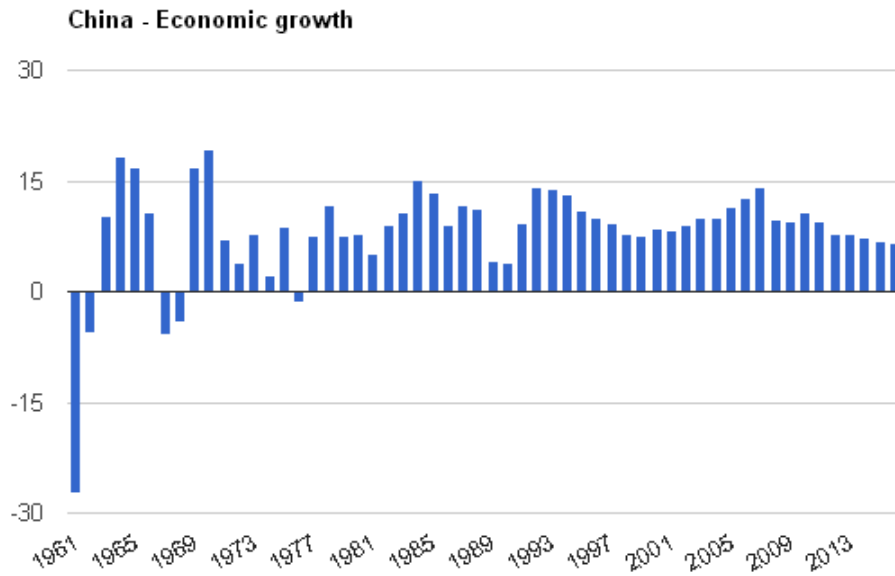
บุคคลธรรมดา (Personal income tax) และ ภาษีมูลค่าเพิ่ม(Value - Added Tax) มาดำเนินการด้วย

ประเทศจีนมีตลาดหลักทรัพย์ (Stock Exchanges) 2 แห่งคือ Shanghai Stock Exchange และ Shenzhen Stock Exchange ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2007 มูลค่าตลาดของตลาดหลักทรัพย์ในประเทศจีนมีมูลค่าประมาณ 1 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสามของตลาดหลักทรัพย์ในเอเชีย รองจากญี่ปุ่น และ Hong Kong มีการคาดคะเนว่าจะเป็นตลาดหลักทรัพย์ที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสามของโลกภายใน ค.ศ.2016.(Wikipedia,2012)

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตามหลักเศรษฐศาสตร์มหภาค ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือการขยายตัวของ GDP ได้แก่ การใช้จ่ายภาครัฐ (Government Expenditure) การลงทุนภาคเอกชน (Investment) การอุปโภคบริโภค (Consumption) การส่งออกสุทธิ (Net Export) ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายภาครัฐ การลงทุนภาคเอกชน การอุปโภคบริโภค และการส่งออกสุทธิ ในระหว่าง คศ. 1960 - 2012 แสดงให้เห็นว่า การใช้จ่ายภาครัฐ การลงทุนภาคเอกชน การอุปโภคบริโภค และการส่งออกสุทธิ ในระยะเวลาดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน(%)

แผนภาพที่ 1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน(%)

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แสดงให้เห็นว่า GDP ตามราคาตลาดใน ค.ศ.1992 เท่ากับ 526.28 พันล้านหยวน เพิ่มขึ้นเป็น 23,458.22 พันล้านหยวนใน ค.ศ.2017 หรือประมาณ 44.57 เท่า ในเวลา 25 ปี โดยมีอัตราการขยายตัวของ GDP ที่แท้จริง ระหว่าง ค.ศ. 1961 กับ ค.ศ. 2016 เท่ากับร้อยละ 8.26 โดยสูงที่สุดใน ค.ศ. 1970 ที่ร้อยละ 19.3 (Global Economy, 2017a,b)

การใช้จ่ายของภาครัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน (Government Spending) เป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะเวลาดังกล่าว กล่าวคือ ใน

ค.ศ. 1960-2015 การใช้จ่ายของภาครัฐมีมูลค่าเฉลี่ยร้อยละ 13.38 ของ GDP โดยมีมูลค่าสูงสุดร้อยละ 16.63 ใน ค.ศ. 2000 (Global Economy, 2017c)

การลงทุนในสินทรัพย์ประเภททุน (Capital Investment) หรือมูลค่าของการสร้างโรงงานและซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ใน ค.ศ. 1960 ถึง 2015 โดยเฉลี่ยร้อยละ 36.15 ของ GDP มูลค่าสูงสุดใน ค.ศ. 2011 ด้วยมูลค่าร้อยละ 47.69 ของ GDP (Global Economy, 2017d)

เมื่อพิจารณาเฉพาะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเริ่มเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่ ค.ศ.

1982 เพิ่มขึ้นสูงสุดใน ค.ศ. 2013 ซึ่งมีมูลค่า 290.93 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (Global Economy, 2017e)

ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริโภคของครัวเรือน (Household Consumption) สถิติใน ค.ศ. 1960-2015 มีค่าเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 635.21 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นสูงสุดใน ค.ศ. 2015 เป็น 4,271.06 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (Global Economy, 2017f) อัตราการบริโภคของครัวเรือนต่อ GDP ลดลงเมื่อ GDP เพิ่มขึ้น (Global Economy, 2017g)

ทางด้านต่างประเทศมูลค่าการส่งออก (Exports) ในระหว่าง ค.ศ. 1998-2017 เฉลี่ย 317,100.49 ล้านหยวน สูงที่สุดใน ค.ศ. 2014 ด้วยมูลค่า 662,224.47 ล้านหยวน มูลค่าของการส่งออกเมื่อคิดเป็นร้อยละของ GDP ใน ค.ศ. 1960 – 2016 เฉลี่ย 14.24 ของ GDP โดยมีมูลค่าสูงสุดร้อยละ 37.18 ของ GDP ใน ค.ศ. 2006 (Global Economy, 2017h)

มูลค่าการนำเข้า (Imports) คิดเป็นร้อยละของ GDP ระหว่าง ค.ศ. 1960 ถึง 2016 เฉลี่ยร้อยละ 12.54 ของ GDP โดยมีมูลค่าสูงที่สุดใน ค.ศ. 2004 คิดเป็นร้อยละ 28.44 ของ GDP (Global Economy, 2017i)

ดุลการค้า (Trade balance) ในระหว่าง ค.ศ. 1982-2016 เฉลี่ย 92.62 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยมีการเกินดุลสูงสุด 357.87 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ใน ค.ศ. 2015 (Global Economy, 2017j)

ผลรวมจากเศรษฐกิจด้านต่างประเทศ ทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีนมีดุลบัญชีเดินสะพัด (Current Account Balance) ตั้งแต่ ค.ศ. 1998-2017 เฉลี่ยในช่วงเวลาดังกล่าวมีมูลค่า

40,543.17 ล้านหยวน โดยมีค่าเกินดุลด้วยมูลค่า 133,085.33 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ใน ค.ศ. 2008 (Global Economy , 2017k)

ทุนสำรองระหว่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งรวมทั้งเงินตราต่างประเทศและทองคำ ตั้งแต่ ค.ศ. 1997 – 2016 โดยเฉลี่ย 862.23 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี โดยมีมูลค่ามีมูลค่าสูงสุด 3,900.04 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ใน ค.ศ. 2014 (Global Economy ,2017l)

สรุป: ความท้าทายและแนวโน้มในอนาคต

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (Sustained growth) และอาจมีระบบเศรษฐกิจซึ่งพิจารณาจากมูลค่า GDP ตามราคาตลาดใหญ่ที่สุดในโลกในอนาคต ใน ค.ศ. 2018 จีนเป็นประเทศรายได้ระดับกลางขั้นสูง (UMC) จากการคำนวณด้วยกฎ 72 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเป็นประเทศรายได้สูงภายในปี 2017 (Hoover, 2012: 776)

ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศอีกหลายปัญหาที่ทำให้จีนยังคงไม่เป็นประเทศพัฒนาแล้ว เช่นดัชนีการพัฒนายุทธศาสตร์มนุษย์เท่ากับ 0.738 หรืออันดับที่ 90 (ค.ศ.2015)ระดับเงินเดือนเฉลี่ย 1,111 ดอลลาร์สหรัฐฯ แรงงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 29.3 ในค.ศ. 2013 ประชากรประมาณร้อยละ 11.1 มาตรฐานความเป็นอยู่ที่ระดับรายได้ต่ำกว่า ระดับความยากจน ที่ 3.10 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อวัน ความไม่เท่าเทียมกันของระดับรายได้ใน ค.ศ.2015เท่ากับ 0.462 ความแตกต่างของระดับรายได้ต่อครัวเรือน

ระหว่างภาคเมืองกับภาคชนบท เป็นอัตราส่วนที่ครัวเรือนในเมืองมีรายได้สูงเป็น 3.2 เท่าของครัวเรือนในชนบท ใน ค.ศ. 2004 (Wikipedia,2012)

ภายในเมืองใหญ่บริการสาธารณสุข (Health care) การศึกษาและโอกาสต่างๆของชีวิต (Life opportunities) มีมากกว่าและคุณภาพดีกว่าในชนบท ทำให้มีการเคลื่อนย้ายประชาชนจากชนบทสู่เมืองใหญ่อยู่ในอัตราสูง แต่แรงงานย้ายถิ่นเหล่านี้มักขาดทักษะซึ่งกิจกรรมทางธุรกิจในเมืองต้องการ โอกาสการจ้างงานจึงมีจำกัดและส่วนมากจะได้รับการจ้างงานในงานประเภทชั้นล่าง (Low end jobs) ซึ่งมีรายได้ต่ำจากการกำหนดค่าจ้างของนายจ้างและอุปทานของแรงงานจำนวนมากจากชนบท ปัญหาการว่างงาน และรายได้ต่ำในเมือง อาจกลายเป็นปัญหาวนเวียนอยู่ในวงจรอุบาทของความยากจน (The vicious circle of poverty) และนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ในเมืองใหญ่และปัญหาความขัดแย้งทางสังคมได้

อย่างไรก็ดี ผลของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วก็ทำให้มาตรฐานความเป็นอยู่ (Standard of living) ของประชากรในประเทศจีนมีแนวโน้มดีขึ้น แต่ก็ยังต่ำกว่าในประเทศพัฒนาแล้วโดยทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานความเป็นอยู่ที่สูงกว่าระดับความจำเป็นพื้นฐานเป็นไปอย่างช้าๆ การขยายตัวของการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเกิดขึ้นทั้งในเมืองและชนบท พร้อมทั้งการมีกรรมสิทธิ์ในสิ่งอำนวยความสะดวกของครอบครัว เช่น วิทยุโทรทัศน์ เสื้อผ้าสมัยใหม่ เครื่องใช้ในครัวเรือนและสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

ปัจจุบัน ประเทศจีนมีการปกครองในระบอบ One Nation, Two Systems โดย

อำนาจการเมือง และการบริหารยังรวมศูนย์อยู่ที่พรรคคอมมิวนิสต์ในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น การบริหารจัดการในระดับต่างๆ ดังกล่าว เป็นการบริหารจัดการในมาตรฐานธรรมาภิบาล (Good governance) หรือไม่ยังไม่มียางานด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มบุคคลของประเทศจีนอาจแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรก เป็นกลุ่มของผู้เป็นแกนนำสำคัญในด้านการเมืองและกองทัพของประเทศจีน ได้แก่สมาชิกในคณะรัฐบาล และนายทหาร กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลและเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและพลังอำนาจ เช่น กลุ่มของนักวิชาการ ครู นักเขียน และศิลปินต่างๆ กลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่มีบทบาทที่สำคัญ อยู่ในกลุ่มของผู้นำทางด้านอุตสาหกรรม กลุ่มที่สี่ คือกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน ที่อยู่ในอุตสาหกรรม กลุ่มสุดท้าย ได้แก่กลุ่มชาวไร่ชาวนาในชนบท เป็นกลุ่มที่ได้รับผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศน้อยที่สุด ทำให้มีการอพยพจากชนบทเข้าสู่เมืองใหญ่เพื่อแสวงหาโอกาสของชีวิต และบริการของรัฐในด้านต่างๆที่ดีกว่า เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และสาธารณสุขโรคของรัฐต่างๆ การจัดกลุ่มประชากรดังกล่าว เป็นคำอธิบายส่วนหนึ่งของการมีความเหลื่อมล้ำสูงของการกระจายรายได้ในประเทศจีน โดยที่กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ได้ไปประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางปัจจุบันมากที่สุด และกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มที่ได้ไปประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางปัจจุบันน้อยที่สุด

ปัญหาเร่งด่วนที่สุดของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบันในระดับพฤติกรรมส่วนบุคคลบางประการที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากกว่าการปรับตัวเช่นพฤติกรรมต่างๆที่ไม่เหมาะสมของ

นักท่องเที่ยวชาวจีน เป็นต้น ปัญหาในภาคการผลิต เช่นการละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร และการผลิตซึ่งไม่ได้มาตรฐานคุณภาพและอนามัย เป็นต้น ในระดับมหภาคปัญหาสำคัญได้แก่ หนี้ภายในประเทศ ความยากจน มลภาวะ อัตราดอกเบี้ยที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น และภาวะคุกคามจากสงครามการค้าที่อาจเกิดขึ้นกับสหรัฐอเมริกา

(Bloomberg,2017) โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนี้ครัวเรือน โดยมีอัตราหนี้ครัวเรือนต่อ GDP สูงกว่าร้อยละ 45 ในไตรมาสแรกของ ค.ศ.2017 และ หนี้รวมของประเทศ สูงกว่าร้อยละ 304 ของ GDP ในเดือนพฤษภาคม 2017 (Institute of International Finance, 2017)

References

- Bloomberg (2017).**The Biggest Threats to China's Economy in 2018**. Retrieved from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-01-01/ckina-warms-up-for-2018-critical-battles-with-cooling-economy>. (2017a). (14/02/2017)
- Global Economy. (2017a). **China: Gross Domestic Product (GDP)**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/data_gdp_current_local_currency/. (12.01/2017)
- .(2017b). **China: Economic Growth**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/Economic_growth/ (12.01/2017)
- .(2017c). **China: Government Spending, percent of GDP** Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/Government_size/ (12.01/2017)
- .(2017d). **China: Capital Investment, percent of GDP** Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/Capital_investment/ (12.01/2017)
- .(2017e). **China: Foreign Direct Investment, billion dollars**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/fdi_dollars/ (12.01/2017)
- .(2017f). **China: Household Consumption, in dollars**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/household_consumption_dollars/ (12.01/2017)
- .(2017g). **China: Household Consumption, percent of GDP**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/household_consumption/(12.01/2017)
- .(2017h). **China: Exports, percent of GDP**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/data_exports/ (12.01/2017)
- .(2017i). **China: Imports, percent of GDP**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/data_imports/ (12.01/2017)
- .(2017j). **China: Trade balance, in dollars**. Retrieved from: www.theglobaleconomy.com/china/trade_balance_dollars/ (12.01/2017)
- .(2017k). **China: Current account balance**. Retrieved from www.theglobaleconomy.com/china/data_current_account/ (12.01/2017)

- .(2017). **China: Reserves.** Retrieved from: [www.theglobaleconomy.com/china/Reserves/\(12.01/2017\)](http://www.theglobaleconomy.com/china/Reserves/(12.01/2017))
- Hoover, Kevin D. (2012). **Applied Intermediate Macroeconomics.** Cambridge University Press
- IMF (2016). **World Economic Outlook 2016.** New York: International Monetary Fund
- The Economist (2017). **Chiness Economy.** Retrieved from: www.economist.com/topics/chiness-economy (14/02/2017)
- Institute of International Finance (2017). **China's debt surpasses 300 percent of GDP, IFF says, raising doubts over Yellen's crisis remarks.** Retrieved from: <https://www.cnbc.com/2017/06/28/china-debt-surpasses-300-percent-of-gdp.html> (14/02/2017)
- The World Bank (2017). **The World Bank in China: Overview.** Retrieved from: www.worldbank.org/en/country/overview (2/02/2017)
- Wikipedia (2012). **Economy of China.** Retrieves from <https://en.wikipedia.org/wiki> (05.01/2012)
- .(2017). **Economy of China.** Retrieves from <https://en.wikipedia.org/wiki> (05.01/2017)